

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII NA POSZCZEGÓLNE OCENY
KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ**

Wymagania na ocenę śródroczną obejmują działy:

- Początki cywilizacji,
- Starożytna Grecja,
- Starożytny Rzym,
- Czasy średniowiecza.

Wymagania na ocenę roczną obejmują działy:

- Społeczeństwo średniowiecznej Europy,
- Polska pierwszych Piastów,
- Polska rozbita i zjednoczona,
- Polska i Litwa

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
1. Czas w historii	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie • wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji • rzymski system zapisywania liczb <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), historia, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prehistoria, epoka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii • wymienić epoki należące do prehistorii i historii • przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: chronologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny 		

	<p>tysiąclecie</p> <ul style="list-style-type: none"> zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego 				
<p>2. Od myśliwych do rolników</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rewolucja neolityczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: paleolit (starsza epoka kamienna), neolit (młodsza epoka kamienna), rzemiosło <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> podstawowe zajęcia ludzi epoki paleolitu i neolitu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu wyjaśnić, dlaczego zmiany w sposobie życia ludzi epoki neolitu nazwano rewolucją neolityczną 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne epoki paleolitu i neolitu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie rewolucji neolitycznej
<p>3. Cywilizacje Sumerów.</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Żyzny Półksiężyc zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizacje 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: pismo obrazkowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: społeczeństwo, miasto-państwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić osiągnięcia Sumerów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: cywilizacja, podział pracy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów

	Starożytnego Wschodu (Mezopotamii).				
4. Starożytny Egipt	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: państwo, faraon, monarchia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie rozpoznać starożytne pismo egipskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> system sprawowania władzy w Egipcie organizację społeczeństwa w starożytnym Egipcie rodzaje pisma stosowane w starożytnym Egipcie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pisarz, hieroglify, papirus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejszczyć w czasie istnienie monarchii w Egipcie wytłumaczyć, co oznacza stwierdzenie, że Egipt był darem Nilu i jakie znaczenie miała ta rzeka dla starożytnego Egiptu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: danina na czym polegała trudność w posługiwaniu się pismem hieroglificznym <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić uprawnienia faraona wyjaśnić, jaką rolę w państwie egipskim odgrywali pisarze 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: ustrój, wezyr, prowincja z czego wynikała i na czym polegała nieograniczona władza faraona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: monarchia despotyczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego
5. Wierzenia starożytnych Egipcjan	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> głównych bogów starożytnego Egiptu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować system wierzeń w Egipcie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: balsamowanie, sarkofag <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: sąd Ozyrysa, tzw. Księga Umarłych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina

			próbowali zapewnić sobie życie wieczne		
6. Starożytny Izrael	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Abrahama <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biblia, monoteizm (jedyńbóstwo), Stary Testament, Nowy Testament, judaizm, Dekalog <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnicę między monoteizmem a politeizmem 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • symbole judaizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dwoistość znaczenia słowa Żydzi <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biblia hebrajska, Tora <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie Biblii • podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynika ostrożność, z jaką historycy podchodzą do Biblii jako źródła historycznego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o losach narodu żydowskiego
7. Demokracja ateńska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Peryklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: polis, demokracja • na czym polegała demokracja ateńska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Grecję i Ateny 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zgromadzenie ludowe, rada pięciuset, sąd ludowy, ostracyzm • na czym polega wyjątkowość demokracji ateńskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Hellada, Hellenowie, barbarzyńcy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji • przedstawić procedurę ostracyzmu • porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację społeczeństwa w Atenach peryklejskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Grecy nie utworzyli jednego państwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich • dostrzec różnicę między demokracją ateńską a demokracją 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować strukturę społeczeństwa Grecji

				współczesną	
8. Mitologia grecka	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejszych bogów greckich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bogowie olimpijscy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Olimp • wyjaśnić, jak mieszkańcy Grecji wyobrażali sobie bogów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bohaterów mitów greckich: Prometeusza, Heraklesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mitologia, mit, heros, Hades <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Delfy • wymienić główne cechy religii starożytnych Greków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dziedziny życia i zajęcia, którym patronowali bogowie greccy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system wierzeń w Grecji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Chaos, Tartar, wyrocznia, Pytia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wyobrażenia Greków na temat życia po śmierci 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę, jaką w greckiej religii odgrywała mitologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wytłumaczyć, w jakim celu Grecy korzystali z wyroczni
10. Co zawdzięczamy starożytnym Grekom?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Fidiasza, Homera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd ateńskiego Akropolu • wskazać różnice między grecką tragedią a komedią 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Sokratesa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: filozofia, filozofowie przyrody • co oznacza stwierdzenie Sokratesa: <i>Wiem, że nic nie wiem</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru • wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie • dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: maska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd starożytnego teatru greckiego • wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Myrona, Sofoklesa, Archimedesesa, Hipokratesa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru • wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków • ocenić dokonania starożytnych Greków 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • streścić <i>Iliadę</i> i <i>Odyseję</i> • omówić działalność Sokratesa

<p>11. Od republiki do cesarstwa</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Imperium Rzymskie, legion, imperium, republika, cesarstwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Italię i Rzym • zlokalizować w czasie okres istnienia monarchii w Rzymie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zgromadzenia ludowe, konsulowie, senat, senatorowie, trybun ludowy, prawo weta <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego w II w. n.e. • wymienić elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: arystokracja <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o organizacji armii rzymskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację republiki rzymskiej • przedstawić organizację cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnice w sposobie rządzenia państwem w okresie istnienia republiki i cesarstwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać republikę rzymską i demokrację ateńską
<p>12. Społeczeństwo antycznego Rzymu</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia mieszkańców starożytnego Rzymu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek Rzymian do niewolników 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różne grupy wchodzące w skład społeczeństwa rzymskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proletariusze, niewolnik, wyzwoleniec, arystokraci <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwolenców w rzymskim społeczeństwie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uprawnienia kobiety i mężczyzny w rzymskiej rodzinie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwolenców • opowiedzieć o życiu rzymskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o wyglądzie Rzymu w starożytności

				rodziny	
13. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Koloseum) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, do czego służyły amfiteatry i akwedukty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przykłady rozwiązań architektonicznych stosowanych przez Rzymian <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: łuk architektoniczny, kopuła, Panteon, łuk triumfalny, termy, cyrk, łacina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, do czego służyły termy i cyrki • dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: bazylika, Circus Maximus, języki romańskie • znaczenie dróg w starożytnym Rzymie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd Forum Romanum • zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu • przedstawić sposób budowy akweduktu • wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej
14. Narodziny chrześcijaństwa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 p.n.e., 30 n.e. • postać: Jezusa Chrystusa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tolerancja religijna, Ewangelia, chrześcijaństwo, Kościół, chrześcijaństwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Palestynę • opowiedzieć o życiu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 64, 313, 380 • wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: apostoł <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne cechy systemu wierzeń starożytnych Rzymian • przedstawić metody 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Nerona, Konstantyna Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Pawła, św. Piotra <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych

	i działalności Jezusa Chrystusa	<p>prześladowania pierwszych chrześcijan</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować obszary rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w III–V w. 			
15. Cesarstwo bizantyjskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 476, 1453 • postać: Justyniana I Wielkiego • podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Bizancjum, wielka schizma wschodnia, Kościół katolicki, Kościół prawosławny • przyczyny rozłamu chrześcijaństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Konstantynopol • wymienić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny podziału Imperium Rzymskiego na część zachodnią i wschodnią <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Hagia Sophia, spór o pierwszeństwo w Kościele <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w przestrzeni zasięg i zmiany terytorialne cesarstwa bizantyjskiego • wymienić największe osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury • opowiedzieć o dokonaniach Bizancjum w dziedzinie architektury 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1054 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Germanie, tzw. Kodeks Justyniana <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd świątyni Hagia Sophia • scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 395 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „Nowy Rzym”, ikona, patriarcha, klątwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego • przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego • przedstawić okoliczności, w których doszło do wielkiej schizmy wschodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności powstania i rozwój Konstantynopola • ocenić postać Justyniana Wielkiego
16. Początki islamu	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 622 • postać: Mahometa <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady islamu • przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Al-Kaba, hidżra • rolę Arabów jako pośredników między cywilizacją Wschodu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kalif, kalifat <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania islamu • dostrzec związki między islamem a judaizmem

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Arabowie, islam, muzułmanin, Koran <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Półwysep Arabski, Mekkę i Medynę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: ramadan, dżihad (święta wojna) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać warunki naturalne panujące na Półwyspie Arabskim wskazać wyrazy pochodzenia arabskiego obecne we współczesnym języku polskim 	<p>i Zachodu</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. zlokalizować na mapie główne ośrodki polityczne Arabów dostrzec wpływ kultury islamskiej na Europę 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować system religijny stworzony przez Mahometa opowiedzieć o osiągnięciach cywilizacji arabskiej 	<p>i chrześcijaństwem</p>
17. Państwo Karola Wielkiego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Karola Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie zasięg Imperium Karolińskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie pierwsze siedziby Franków określić rolę chrześcijaństwa w umacnianiu państwa Franków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 756, 800 postacie: Chlodwiga, Pepina Krótkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności odnowienia zachodniego cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie porozumienia między Pepinem Krótkim a papieżem dla losów obu tych przywódców
18. Nowe państwa w Europie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Ottona I 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: możnowładca, Święte Cesarstwo Rzymskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 962 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o dokonaniach Ottona I 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do powstania Królestwa Niemiec
19. Walka	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postanowienia ugody 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1122 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pastorał, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić relacje między

cesarza z papieżem	w Wormacji Uczeń rozumie: • pojęcie: inwestytura		sytuację panującą we wczesno-średniowiecznym Kościele		papieżem a cesarzem do X w.
21. Feudalna Europa	Uczeń zna: • stany średniowiecznego społeczeństwa Uczeń rozumie: • pojęcia: stan, rycerstwo, lenno, senior, wasal, feudalizm Uczeń potrafi: • przedstawić prawa oraz obowiązki seniora i wasala	Uczeń zna: • ramy chronologiczne feudalizmu • podstawowe zasady obowiązujące w systemie feudalnym Uczeń rozumie: • pojęcia: suzeren, poddany, hołd lenny, inwestytura, rozdrobnienie feudalne • zasady, na jakich opierała się organizacja społeczeństwa średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: • przedstawić zależności społeczne oparte na prawie lennym	Uczeń rozumie: • pojęcie: ciężkozbrojny Uczeń potrafi: • określić cechy charakterystyczne feudalizmu • wyjaśnić, jak przebiegała uroczystość nadania lenna	Uczeń rozumie: • wpływ feudalizmu na sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną średniowiecznej Europy Uczeń potrafi: • przedstawić proces kształtowania się rycerstwa	Uczeń potrafi: • ocenić funkcjonowanie systemu feudalnego
22. Na rycerskim zamku	Uczeń rozumie: • pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy Uczeń potrafi: • przedstawić cechy charakterystyczne wzoru osobowego średniowiecznego rycerza	Uczeń zna: • najważniejsze elementy zabudowy średniowiecznego zamku Uczeń rozumie: • pojęcia: turniej rycerski, rozejm boży, pasowanie na rycerza Uczeń potrafi: • wyjaśnić, jakie były cele organizowania	Uczeń zna: • elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza Uczeń rozumie: • pojęcia: paż, giermek Uczeń potrafi: • opowiedzieć o przebiegu turnieju rycerskiego • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby	Uczeń rozumie: • rolę Kościoła w zmianie wizerunku średniowiecznego rycerza Uczeń potrafi: • scharakteryzować zamek średniowieczny • wyjaśnić, jakie warunki należało spełnić, aby zostać	Uczeń potrafi: • opowiedzieć, jak wyglądała uroczystość pasowania na rycerza

		turniejów rycerskich	zostać rycerzem	rycerzem <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wychowanie dziewczynek w średniowieczu i pozycję kobiety w średniowiecznym społeczeństwie 	
23. Średniowieczni mieszczanie i chłopci	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze budowle średniowiecznego miasta • główne zajęcia mieszkańców średniowiecznych miast • rodzaje prac wykonywanych przez średniowiecznych chłopów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mury miejskie, rynek, ratusz, mieszczanin, cech <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym różniło się średniowieczne miasto od średniowiecznej wsi 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • grupy społeczne zamieszkujące średniowieczne miasto <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: baszta, patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, pańszczyzna, dziesięcina <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kto i w jaki sposób zarządzał średniowiecznym miastem • przedstawić pozycję chłopów na tle pozycji przedstawicieli innych stanów społecznych • wyjaśnić znaczenie cechów w życiu gospodarczym miasta 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prawa miejskie, sołtys <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić warunki życia w średniowiecznym mieście • przedstawić warunki życia w średniowiecznej wsi 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czeladnik, majstersztyk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować mieszkańców średniowiecznego miasta i ich życie • scharakteryzować stan chłopski w średniowieczu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd średniowiecznego miasta • porównać kulturę miejską z kulturą rycerską
24. Duchowieństwo i kultura	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy największych zakonów w średnio- 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cechy charakterystyczne stylu romańskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ramy chronologiczne występowania stylu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Benedykta, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wkład benedyktynów w rozwój kultury

średniowiecza	<p>wiecznej Europie</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: średniowieczny uniwersalizm, benedyktyni, franciszkanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić istotę średniowiecznego uniwersalizmu 	<p>i stylu gotyckiego w architekturze</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: styl romański, styl gotycki, ostrołuki, uniwersytet <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> odróżnić styl romański od gotyckiego podać przykłady budowli w stylu romańskim i gotyckim wymienić miasta, w których powstały pierwsze uniwersytety 	<p>romańskiego i stylu gotyckiego w architekturze</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zakon żebraczy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd klasztoru w Sankt Gallen wyjaśnić przyczyny powstania uniwersytetów 	<p>św. Franciszka z Asyżu</p> <ul style="list-style-type: none"> główne zalecenia reguły zakonnej benedyktynów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: reguła znaczenie religii i Kościoła w funkcjonowaniu średniowiecznego społeczeństwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić rolę uniwersytetów 	<p>średniowiecznej Europy</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić główne założenia działalności średniowiecznych zakonów
25. Początki Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 966, 972 postacie: Mieszka I, Dobrawy nazwy plemion zamieszkujących ziemie polskie w IX w. legendy dotyczące początków państwa polskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Słowianie, Piastowie, Polanie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszar państwa Polan oraz terytorium państwa Mieszka I 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: ok. 960 ramy chronologiczne panowania dynastii Piastów w Polsce <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: plemię, monarchia patrymonialna, družyna dlaczego o Polsce w X w. mówi się państwo Mieszka I znaczenie przyjęcia chrztu przez Mieszka dla państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie zmiany w państwie i w społeczeństwie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Hodona grupy społeczne zamieszkujące państwo Mieszka I <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakich okolicznościach władzę na ziemiach polskich przejęli Piastowie przedstawić okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić organizację państwa Mieszka I 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić polityczne i militarne dokonania władcy po przyjęciu chrztu

	<p>na początku i pod koniec jego panowania</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze przyczyny chrztu Polski wskazać na mapie Cedynię 	<p>spowodował chrzest Mieszka</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić tereny podbite przez Mieszka I 			
26. Polska Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1000, 1025 postacie: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha decyzje dotyczące organizacji kościelnej w Polsce podjęte przez papieża <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zjazd gnieźnieński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o zjeździe gnieźnieńskim wskazać na mapie arcybiskupstwo i biskupstwa utworzone w Polsce w 1000 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 997 postać: Ottona III <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Prusowie, wyprawa misyjna znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla rozwoju organizacji kościelnej i państwowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie tereny podbite przez Bolesława Chrobrego przedstawić okoliczności koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1002–1018 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: wojna podjazdowa przyczyny, które skłoniły księcia Bolesława do zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić wygląd i uzbrojenie wojownika należącego do drużyny książęcej przedstawić rozwój terytorialny państwa Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1004, 1018 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić skutki zjazdu gnieźnieńskiego przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wyprawy na Kijów ocenić polityczne znaczenie koronacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę i znaczenie drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 ocenić dokonania Bolesława Chrobrego
27. W najdawniejszej Polsce	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykładowe obowiązki mieszkańców najdawniejszej Polski <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> zadania drużyny książęcej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić organizację państwa polskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> produkty wchodzące w skład jadłospisu mieszkańców Polski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> zależności między 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić warunki życia mieszkańców Polski pierwszych Piastów opisać życie i 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować państwo pierwszych Piastów ocenić wpływ chrztu i tworzenia się państwowości polskiej na życie mieszkańców

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie było przeznaczenie grodów w państwie pierwszych Piastów 	<p>w X i XI w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić strukturę i zadania mieszkańców Polski w X i XI w. 	<p>księciem, drużyną a mieszkańcami w państwie Mieszka</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd grodu na Ostrowie Lednickim 	<p>obyczaje mieszkańców Polski w X i XI w.</p>	<p>państwa pierwszych Piastów</p>
28. Upadek i odbudowa państwa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1031 • postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny kryzysu państwa polskiego za panowania Mieszka II • przedstawić skutki powstania ludowego w Wielkopolsce i najazdu Brzetysława na ziemie polskie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1038, 1058 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: powstanie ludowe 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób utrzymania wojska, który rozwinął się za panowania Kazimierza Odnowiciela • omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1039 • postać: Brzetysława <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację na ziemiach polskich po śmierci Mieszka II 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
29. Polska Bolesława Krzywoustego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1138 • postacie: Bolesława Krzywoustego • władców piastowskich rządzących Polską od X do XII w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: ustawa sukcesyjna, zasada senioratu, senior, dzielnica senioralna, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić założenia ustawy sukcesyjnej • wskazać skutki wydania ustawy sukcesyjnej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wydania ustawy sukcesyjnej <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie dzielnice utworzone na mocy ustawy 		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego 	

	dzielnice dziedziczne	sukcesyjnej			
30. Rozbicie dzielnicowe Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rozbicie dzielnicowe Polski, Krzyżacy (zakon krzyżacki) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny i okoliczności pojawienia się Krzyżaków na ziemiach polskich • wskazać na mapie ziemię chełmińską 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Władysława Wygnańca • przyczyny upadku zasady senioratu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie utracone przez Polskę w okresie rozbicia dzielnicowego • przedstawić konsekwencje rozbicia dzielnicowego Polski 	<p>Uczeń zna</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1190, 1283 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego pojawienie się Krzyżaków było zagrożeniem dla państwa polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przejawy i skutki słabej obronności granic Polski w okresie rozbicia dzielnicowego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski • opowiedzieć o roli Brandenburgii i celach politycznych tego państwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • przedstawić rozwój terytorialny państwa krzyżackiego • ocenić skutki sprowadzenia zakonu krzyżackiego dla państwa polskiego
31. Polska w XIII wieku	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kolonizacja niemiecka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe kolonizacji niemieckiej • wskazać na mapie obszary objęte kolonizacją niemiecką • przedstawić skutki kolonizacji niemieckiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Henryka Brodatego • podstawowe założenia lokacji na prawie niemieckim <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czynsz, wolnizna, prawo składu • na czym polegała lokacja na prawie niemieckim 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: gospodarka towarowo-pieniężna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić politykę Henryka Brodatego • wyjaśnić, jak doszło do powstania gospodarki towarowo-pieniężnej na ziemiach polskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny, które skłaniały osadników niemieckich do przybywania na ziemie polskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój cywilizacyjny Śląska w XIII w. • dostrzec związki 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację gospodarczą miast i wsi w XIII w.

		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać szanse i zagrożenia dla Polski i Polaków wynikające z pojawienia się dużej grupy ludności obcej językowo i kulturowo wymienić towary sprzedawane przez mieszkańców Polski, a także sprowadzane do Polski ze Wschodu i z Zachodu 		między rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym	
32. Dążenie do jedności państwa	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić przedstawicieli społeczeństwa polskiego, którzy popierali ideę zjednoczenia ziem polskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sytuację chłopów i mieszczan w Polsce w drugiej połowie XIII w. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, z jakich powodów niektóre grupy społeczeństwa popierały ideę zjednoczenia ziem polskich 			
33. Zjednoczona Polska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1320 postać: Władysława Łokietka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie ziemie zajęte przez Władysława Łokietka i pozostające poza granicami państwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 postać: Przemysła II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rzeź Gdańska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do śmierci Przemysła II 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1295, 1305, 1327–1332 postać: Wacława II <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: starosta, proces w Inowrocławiu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić panowanie Władysława Łokietka

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie zasięg terytorialny państwa Przemysła II wymienić etapy jednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka 	<p>koronacji królewskiej Przemysła II</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować rządy Wacława II 		
34. Polska Kazimierza Wielkiego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1333, 1364, 1370 postać: Kazimierza Wielkiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: uniwersytet, zjazd monarchów w Krakowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w okresie panowania Kazimierza Wielkiego wyjaśnić przyczyny założenia Akademii Krakowskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1343 najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. postanowienia pokoju w Kaliszu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pokój wieczysty w Kaliszu, tolerancja religijna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić rolę Kazimierza Wielkiego w tworzeniu pozycji Polski w Europie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyrok sądu papieskiego w Warszawie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: proces w Warszawie, statuty praw <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie obronności kraju 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1339, 1340 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować pozycję międzynarodową Polski na początku panowania Kazimierza Wielkiego omówić dokonania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej
35. Unia Polski z Litwą	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1385, 1386 postacie: Jadwigi Andegawenskiej, Władysława Jagiełły postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: unia personalna 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1384 wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> korzyści wynikające z unii dla Polski i dla Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1400 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Uniwersytet Jagielloński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności, w jakich doszło do odnowienia Akademii Krakowskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: bojarzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej • wskazać na mapie państwo polsko-litewskie po zawarciu unii 				
36. Wielka wojna z zakonem krzyżackim	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1409–1411, 15 VII 1410, 1411 • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wielka wojna, pierwszy pokój toruński <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Grunwald • wskazać na mapie miejsca związane z postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie polsko-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Jagiełły • wyjaśnić okoliczności wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić relacje między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii • dostrzec dysproporcje między zwycięstwem grunwaldzkim a postanowieniami pierwszego pokoju toruńskiego • wyjaśnić przyczyny klęski Krzyżaków pod Grunwaldem 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego unia polsko-litewska negatywnie odbiła się na sytuacji politycznej zakonu krzyżackiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić skutki wielkiej wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego
37. Synowie Jagiełły	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1454, 1466 • postaci: Kazimierza Jagiellończyka • postanowienia 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie • charakter monarchii 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: wojsko najemne <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1447, 1462 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju

	<p>drugiego pokoju toruńskiego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: monarchia dziedziczna, monarchia elekcyjna, wojna trzynastoletnia, drugi pokój toruński, lenno, Prusy Zakonne, Prusy Królewskie 	<p>Jagiellonów</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami • wskazać na mapie tereny odzyskane przez Polskę w wyniku wojny trzynastoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej 	<p>przyczyny i skutki wystąpienia Związku Pruskiego przeciw Krzyżakom</p>	<p>państwa polskiego</p>
<p>38. Od rycerstwa do szlachty</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stany sejmujące w sejmie walnym oraz ich uprawnienia <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywilej, szlachta, przywilej szlachecki, posłowie, sejm walny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić wpływ przywilejów na pozycję króla w Polsce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • treść przywilejów koszyckiego i cerekwicko-nieszawskiego • treść konstytucji <i>Nihil novi</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywilej koszycki, przywilej cerekwicko-nieszawski, sejmiki szlacheckie, sejm walny, monarchia stanowa • przyczyny słabości miast i mieszczaństwa w Polsce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego wykształciła się polityczna reprezentacja stanu szlacheckiego • wyjaśnić, dlaczego w Polsce nie doszło 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1374, 1454, 1505 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: konstytucja (ustawa sejmowa) • wpływ przywilejów na proces przekształcania się rycerstwa w szlachtę • relacje między instytucjami sprawującymi władzę w Polsce 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ustrój monarchiczno-szlachecki • związek między nadawanymi szlachcie przywilejami a jej rosnącą pozycją polityczną w państwie • znaczenie uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rozwój uprawnień stanu szlacheckiego • wyjaśnić organizację oraz sposób działania sejmu walnego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rolę i znaczenie szlachty w kształtowaniu ustroju Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sposób funkcjonowania sejmików szlacheckich • przedstawić okoliczności wykształcenia się sejmu walnego • scharakteryzować ustrój Polski od XVI do XVIII w. • ocenić wpływ rosnącej pozycji szlachty na pozycję króla i innych stanów społecznych

		do wykształcenia się monarchii stanowej			
--	--	---	--	--	--

<p>39. Polska i Litwa XV wieku</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: tolerancja religijna 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne narodowości i wyznania w Polsce średniowiecznej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny istnienia tolerancji religijnej w Polsce 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sytuację przedstawicieli innych religii i wyznań w Europie Zachodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić rolę Kościoła w systemie edukacji w średniowieczu
--	--	---	--	--	---

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą, w związku z tym nie jest w stanie wykonać zadań koniecznych o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.